

Sygn. akt I KK 440/22

POSTANOWIENIE

Dnia 30 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.,
w sprawie **G. M. (wcześniej: F., J.)**,
skazanego z art. 230 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i in.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 30 listopada 2022 r.,
kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze
z dnia 22 kwietnia 2022 r., sygn. akt VI Ka 656/21,
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Z.
z dnia 14 czerwca 2021 r., sygn. akt II K 839/17,

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. kosztami procesu w postępowaniu kasacyjnym obciążyć
skazanego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Z. z dnia 14 czerwca 2021 r., sygn. akt II K 839/17,
G. M. (wcześniej J., F.) został uznany za winnego:

I. ciągu przestępstw w rozumieniu art. 91 § 1 k.k., polegających na tym, że:

- w okresie od 1.08.2011 roku do 10 maja 2012 roku, w Z., doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 10000 złotych M. R. poprzez wprowadzenie go w błąd, co do tożsamości podmiotu gospodarczego Centrum [...]
w Z., wywołując przekonanie, że podmiot ten działa w skali międzynarodowej w zakresie szkoleń specjalistycznych i zapewniając o posiadaniu kwalifikacji do

prowadzenia szkoleń z zakresu pływania, skoków spadochronowych, strzelectwa, wspinaczki górskiej i sportów motorowodnych oraz wprowadzając wymienionego w błąd co do kosztów szkolenia informując, że cena 30000 złotych zostanie dofinansowana przez C [...] w rezultacie czego M. R. podpisał w dniu 1 sierpnia 2011 roku umowę cywilnoprawną nazwaną umową szkoleniową na przeprowadzenie szkoleń z zakresu taktyki antyterrorystycznej i taktyki „czerwonej”, z zakresu nurkowania mającego się zakończyć licencją P.A.D.I. - O.W.D., z zakresu strzelania przy wykorzystaniu broni półautomatycznej i automatycznej, z zakresu pływania statkami motorowodnymi mającego się zakończyć licencją sternika motorowodnego, z zakresu przeprowadzania akcji ratunkowych w trakcie działań nieregularnych w czasie pokoju i działań wojennych i przekazał na rzecz oskarżonego przekazem bankowym łącznie kwotę 7000 złotych oraz zrzekł się przysługującego mu od C [...] wynagrodzenia w kwocie 3000 złotych z tytułu umowy zlecenia podczas, gdy oskarżony nie posiadał kwalifikacji do prowadzenia szkoleń specjalistycznych z zakresu pływania, skoków spadochronowych, strzelectwa, wspinaczki górskiej i sportów motorowodnych, jak również nie przeprowadził szkoleń wymienionych w umowie z dnia 1.08.2011 r., a koszty szkolenia w rzeczywistości nie były dofinansowane, czyniąc z popełnionego przestępstwa stałe źródło dochodu, to jest czynu z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k.,

- w sierpniu 2004 roku, w B., doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 30000 złotych K. S., poprzez wprowadzenie go w błąd co do tożsamości podmiotu gospodarczego Centrum [...], wywołując przekonanie, że podmiot ten działa w skali międzynarodowej w zakresie szkoleń specjalistycznych z zakresu pływania, skoków spadochronowych, strzelectwa, wspinaczki górskiej oraz sportów motorowodnych i zapewniając o posiadaniu kwalifikacji do prowadzenia szkoleń z zakresu pływania, skoków spadochronowych, wspinaczki górskiej oraz sportów motorowodnych, psychologii, socjologii i informując, że szkolenie takie jest uwzględniane w toku procesu kwalifikacyjnego dla kandydatów do służby w jednostkach specjalnych służb mundurowych oraz wprowadzając wymienionego w błąd co do kosztów szkolenia informując, że cena 30000 złotych zostanie dofinansowana przez C [...] w rezultacie czego K. S.

przekazał na rzecz G. F. w gotówce kwotę 30000 złotych, podczas gdy G. F. nie posiadał kwalifikacji do prowadzenia ww. szkoleń specjalistycznych, jak również nie przeprowadził szkolenia objętego umową obejmującą kursy z zakresu skoków spadochronowych, podstaw nurkowania, jazdy konnej, podstaw wspinaczki, survivalu, jazdy na czterokołowcach, ratownictwa specjalnego, walki wręcz (combat, ju-jitsu, aikido, S.E.D), podstaw języka angielskiego, psychologii, socjologii, używania środków przymusu bezpośredniego oraz nauki przepisów prawnych związanych z użyciem tych środków, nauki prowadzenia pojazdów uprzywilejowanych oraz zdobycia uprawnień do prowadzenia tych pojazdów, strategii na polu walki oraz taktyki dowodzenia, czyniąc z popełnionego przestępstwa stałe źródło dochodu to jest czynu z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k.,

- w okresie od lutego 2010 roku do listopada 2010 roku, w Z., doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 30000 złotych M. B. poprzez wprowadzenie go w błąd, co do tożsamości i wielkości podmiotu gospodarczego Centrum [...] w Z. wywołując przekonanie, że podmiot ten działa w skali międzynarodowej przy współpracy z instytucjami państwowymi w zakresie szkoleń specjalistycznych i zapewniając o posiadaniu kwalifikacji do prowadzenia szkoleń z zakresu pływania, skoków spadochronowych, strzelectwa, wspinaczki górskiej oraz sportów motorowodnych w rezultacie czego M. B. podpisał w dniu 4 maja 2010 roku umowę cywilnoprawną nazwaną umową szkoleniową obejmującą szkolenia z zakresu: taktyki antyterrorystycznej i taktyki „czerwonej”, z zakresu nurkowania mającego się zakończyć licencją P.A.D.I. - O.W.D., z zakresu strzelania przy wykorzystaniu broni półautomatycznej i automatycznej, z zakresu przeciwdziałania terroryzmowi, z zakresu przeprowadzania akcji ratunkowych w trakcie działań nieregularnych w czasie pokoju i działań wojennych i przekazał na rzecz G. F. przekazami bankowymi 30000 złotych podczas, gdy G. F. nie posiadał kwalifikacji do prowadzenia szkoleń specjalistycznych, jak również nie przeprowadził szkolenia objętego umową czyniąc z popełnionego przestępstwa stałe źródło dochodu, to jest czynu z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k.,

- w dniu 12 lipca 2010 roku, w Z., doprowadził S. K. i P. K. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 4800 złotych poprzez wprowadzenie ich w błąd co do okoliczności wyjazdu do A. informując ich, że wyjazd ten stanowi szkolenie specjalne dofinansowywane przez międzynarodowe stowarzyszenie pływacków PADI i zapewniając o posiadaniu kwalifikacji do prowadzenia szkoleń z zakresu pływackowania, skoków spadochronowych, strzelectwa, wspinaczki górskiej oraz sportów motorowodnych podczas, gdy wyjazd ten nie był szkoleniem i nie był dofinansowany przez podmiot zewnętrzny, a przekazane przez pokrzywdzonych kwoty pokrywały rzeczywisty koszt podróży i noclegu uczestników wyjazdu na terenie A. w osobach pokrzywdzonych, oskarżonego oraz K. S., czyniąc z popełnionego przestępstwa stałe źródło dochodu, to jest czynu z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k.,

- w okresie od 14 lutego 2010 roku do listopada 2010 r., w Z., usiłował doprowadzić S. K. i P. K. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 35000 złotych poprzez wprowadzenie ich w błąd co do tożsamości i wielkości podmiotu gospodarczego Centrum [...] w Z. wywołując przekonanie, że podmiot ten działa w skali międzynarodowej przy współpracy z instytucjami państwowymi w zakresie szkoleń specjalistycznych i zapewniając o posiadaniu kwalifikacji do prowadzenia szkoleń z zakresu pływackowania, skoków spadochronowych, strzelectwa, wspinaczki górskiej oraz sportów motorowodnych i zapewniając o dofinansowaniu szkolenia przez Centrum [...] M. G. w Z. do kwoty 70000 złotych, nakłaniając ich w ten sposób do zawarcia umowy szkolenia i przekazania mu pieniędzy, podczas gdy nie posiadał kwalifikacji do prowadzenia szkoleń specjalistycznych, a szkolenie to nie miało być dofinansowane, czyniąc z popełnionego przestępstwa stałe źródło dochodu, to jest czynu z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k.,

za co – na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. – wymierzono mu karę 2 lat pozbawienia wolności;

II. w okresie od marca 2004 roku do 2005 roku w Ż. powołując się na wpływy w różnych instytucjach państwowych w szczególności Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralnym Biurze Śledczym Komendy Głównej Policji, Biurze

Ochrony Rządu oraz Grupie Realizacji Operacyjno-Manewrowej Wojska Polskiego i wywołując przekonanie, że był funkcjonariuszem lub żołnierzem tych instytucji podjął się pośrednictwa w uzyskaniu przez K. S. zatrudnienia w Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego w zamian za korzyść majątkową w wysokości 50000 złotych oraz laptopa nieustalonej marki i alkoholu w postaci wódki marki [...] o wartości łącznej nie mniejszej niż 5000 złotych, doprowadzając wymienionego do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 55000 złotych, nie mając możliwości ani zamiaru udzielenia mu pomocy w uzyskaniu zatrudnienia czyniąc z popełnionego przestępstwa stałe źródło dochodu,

tj. przestępstwa z art. 230 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k., za które – na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. – wymierzono mu karę roku pozbawienia wolności.

Sąd *meriti*, na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 91 § 2 k.k. połączył orzeczone wobec oskarżonego G. M. kary pozbawienia wolności i wymierzył mu karę łączną 2 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności. Ponadto, na podstawie art. 46 § 1 k.k. zobowiązał oskarżonego do zapłaty na rzecz:

- a) pokrzywdzonego M. R. kwoty 10000 złotych tytułem obowiązku naprawienia szkody,
- b) pokrzywdzonego K. S. kwoty 85000 złotych tytułem częściowego obowiązku naprawienia szkody,
- c) pokrzywdzonego M. B. kwoty 30000 złotych tytułem obowiązku naprawienia szkody.

Od tego wyroku apelację wniósł obrońca oskarżonego, który – podnosząc zarzuty obrazy prawa procesowego (art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k., art. 8 § 1 k.p.k.) i materialnego (art. 22 Konstytucji RP w zw. z art. 6 § 1, 2 i 3 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej oraz art. 286 k.k.) – wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od wszystkich zarzucanych mu czynów.

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze wyrokiem z dnia 22 kwietnia 2022 r., sygn. akt VI Ka 656/21, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że obniżył obowiązek naprawienia szkody na rzecz K. S. do kwoty 30 000 zł i na podstawie art. 45 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci przepadku na rzecz Skarbu Państwa równowartości korzyści majątkowej w kwocie 55 000 zł. W pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Od wyroku Sądu odwoławczego kasację wniósł obrońca skazanego, podnosząc następujące zarzuty rażącego naruszenia prawa, które mogły mieć wpływ na treść orzeczenia:

1. obraży prawa materialnego, tj. art. 286 § 1 k.k. poprzez niewłaściwe zastosowanie przedmiotowego przepisu i w konsekwencji uznanie, że oskarżony dopuścił się popełnienia oszustw w sytuacji, gdy w niniejszej sprawie brak było znamienia niekorzystnego rozporządzenia przez pokrzywdzonych mieniem o czym świadczy fakt, iż pokrzywdzeni po przeprowadzeniu szkoleń nie podjęli przeciwko przedsiębiorstwu „” czy też przeciwko samemu oskarżonemu działań cywilnoprawnych mających na celu wyegzekwowanie wpłaconych na rzecz ww. przedsiębiorstwa środków finansowych, z których wynikałoby, że nie byli przedmiotowymi szkoleniami usatysfakcjonowani, tymczasem zaistnienie rzeczonoego skutku jest obligatoryjnym warunkiem uznania, że doszło do popełnienia zarzucanych oskarżonemu oszustw;
2. obraży prawa materialnego, tj. art. 286 § 1 k.k. poprzez niewłaściwe zastosowanie przedmiotowego przepisu i w konsekwencji uznanie, że oskarżony dopuścił się popełnienia oszustw w sytuacji, gdy nie zostało ustalone, aby zamiarem oskarżonego objęta była okoliczność, aby osoby rozporządzające mieniem na skutek zawierania umów z przedsiębiorstwem „” czyniły to z niekorzyścią dla siebie, bowiem ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, iż oskarżony był przekonany, że jest osobą kompetentną do prowadzenia organizowanych przez siebie szkoleń, jednocześnie po zapoznaniu się z certyfikatami posiadanymi przez oskarżonego kompetencji tych nie zakwestionował biegły R. M. w toku wydawania opinii ustnej przed Sądem Rejonowym w Z., poza tym oskarżony w trakcie realizacji przedmiotowych szkoleń i po ich

przeprowadzeniu nie podjął się jakiegokolwiek działania, z którego wynikałoby, że w jego subiektywnym odczuciu działalność przedsiębiorstwa „” miała charakter przestępczy, co również świadczy o tym, iż oskarżony nie mógł obejmować swoim zamiarem znamienia niekorzystnego rozporządzenia mieniem przez pokrzywdzonych, tymczasem przedmiotowa okoliczność stanowi obligatoryjne znamię przestępstwa stypizowanego w ww. przepisie i jego brak musi skutkować uznaniem, że do popełnienia oszustw nie doszło;

3. obraży prawa materialnego, tj. art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 22 Konstytucji RP w zw. z art. 6 § 1, 2 i 3 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, poprzez błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że każda osoba zobowiązująca się przeprowadzić szkolenia z jakiegokolwiek dziedziny, czy to z zakresu bezpieczeństwa, sportu, militarystyki, technik antyterrorystycznych czy też psychologii musi posiadać wykształcenie kierunkowe w danej materii, bądź certyfikat dający takiej osobie status instruktora, w przeciwnym wypadku osoba taka dopuszcza się przestępstwa oszustwa, tymczasem jest to rozumowanie nieprawidłowe, bowiem zgodnie z obowiązującą w Polsce, a mającą konstytucyjne umocowanie zasadą swobody działalności gospodarczej, każda osoba ma możliwość podejmowania się jakiegokolwiek działalności gospodarczej, w tym prowadzenia szkoleń, byleby jej przedmiot nie pozostawał w sprzeczności z prawem, natomiast ewentualne uchybienia przepisom wewnętrznym regulującym zasady przeprowadzenia szkoleń dotyczących danych obszarów aktywności, mogą podlegać ocenie jedynie z punktu widzenia prawa cywilnego, bądź w razie prowadzenia działalności bez wymaganej prawem koncesji lub pozwolenia - wykroczeniowej, co w konsekwencji doprowadziło do bezpodstawnego zastosowania art. 286 § 1 k.k. i uznania, że oskarżony dopuścił się przypisanych mu oszustw, bowiem zdaniem Sądu nie posiadał dokumentów potwierdzających kwalifikacje do prowadzenia części zajęć, które obejmowały przedmiotowe szkolenia, na skutek czego Sąd bezzasadnie uznał oskarżonego za osobę winną popełnienia przestępstw z art. 286 § 1 k.k.;

4. obraży przepisów prawa procesowego, tj. art. 433 § 2 w zw. z art. 457 § 3 w zw. z art. 193 § 1 w zw. z art. 201 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. poprzez nierzetelne

ustosunkowanie się przez Sąd odwoławczy do zarzutu zawartego w apelacji obrońcy w postaci uznania za w pełni wiarygodną i przydatną dla sprawy opinię biegłego R.M., polegające na niewykazaniu konkretnymi, znajdującymi oparcie w ujawnionych w sprawie okolicznościach argumentami, dlaczego uznano wskazany zarzut zawarty we wniesionym środku odwoławczym za bezzasadny, czym Sąd odwoławczy zaniechał rzetelnego odniesienia się do argumentacji obrońcy, naruszając jeden z wyznaczników rzetelnego procesu, co skutkowało niedostrzeżeniem uchybień Sądu pierwszej instancji w zakresie oceny przeprowadzonej opinii, a w konsekwencji przeniknięciem do wyroku Sądu Okręgowego tychże uchybień, nie pozwalających na dokonanie prawidłowej oceny opinii biegłego, przede wszystkim poprzez przyjęcie jako własnych ustaleń i ocen dowodów poczynionych przez Sąd pierwszej instancji, mimo, iż były one błędne, co mogło mieć istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, bowiem prawidłowa ocena przedmiotowej opinii powinna skutkować odmową uznania przedmiotowego dowodu za środek dowodowy przydatny do rozstrzygnięcia niniejszej sprawy i w konsekwencji przeprowadzeniem dowodu z opinii innego biegłego;

5. obrazy przepisów prawa procesowego, tj. art. 433 § 2 w zw. z art. 457 § 3 w zw. z art. 193 § 1 k.p.k., polegającej na zaniechaniu prawidłowej i wszechstronnej kontroli odwoławczej, poprzez bezrefleksyjne podtrzymanie stanowiska Sądu pierwszej instancji i niezasadne uznanie opinii biegłego R. M. za wystarczającą dla dokonania rzetelnej oceny kompetencji oskarżonego do prowadzenia szkoleń oraz oceny wytworzonej przez niego dokumentacji w związku z prowadzonymi szkoleniami, bez zasięgania opinii biegłych z pozostałych dziedzin, z zakresu których oskarżony prowadził szkolenia, a na temat których biegły R. M. nie miał wiedzy, a w konsekwencji poczynienie na tej podstawie istotnych ustaleń faktycznych w zakresie odpowiedzialności karnej oskarżonego, a wymagających wiadomości specjalnych, co mogło mieć istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, bowiem doprowadziło do dokonania ustaleń faktycznych będących podstawą uznania oskarżonego winnym popełnienia zarzucanych mu oszustw bez wymaganych w przedmiotowej sprawie wiadomości specjalnych;

6. obraży prawa procesowego, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k., poprzez uznanie opinii biegłego M. za pełnowartościowy środek dowodowy pomimo, że biegły nie posiadał wiedzy na temat materiału dowodowego, co uniemożliwiało mu wydanie opinii na okoliczności wskazane w postanowieniu o powołaniu biegłego, bowiem w toku wydawania przez biegłego opinii ustnej przed Sądem Rejonowym w Z. biegły wprost oświadczył, że nie zapoznał się z całym materiałem dowodowym, a sprawę zna jedynie z treści aktu oskarżenia, co świadczyło o tym, że biegły nie miał jakiegokolwiek wiedzy o treści umów zawieranych z pokrzywdzonymi, przebiegu prowadzonych szkoleń, biegły nie znał treści zeznań pokrzywdzonych i innych świadków, w tym instruktorów, a zatem nie mógł on dokonać jakiegokolwiek oceny prawidłowości działań podjętych przez oskarżonego, co w konsekwencji doprowadziło do błędnego ustalenia przez Sądy obu instancji, że oskarżony nie był osobą kompetentną do przeprowadzania szkoleń oferowanych przez przedsiębiorstwo „”, w konsekwencji czego doszło do bezpodstawnego uznania oskarżonego winnym dopuszczenia się zarzucanych mu oszustw;

7. obraży prawa procesowego, tj. art. 196 § 3 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 201 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k., poprzez brak wyłączenia biegłego R. M. pomimo, że w toku wydawania przez biegłego opinii ustnej przed Sądem Rejonowym w Z. ujawnione zostały okoliczności świadczące o braku obiektywizmu i bezstronności biegłego, który wprost nazwał oskarżonego oszustem, czym poza okazaniem swojego nieobiektywizmu i braku bezstronności jednocześnie wbrew zasadom obowiązującym w polskim prawie karnym wyszedł poza kompetencje biegłego, co w konsekwencji powinno skutkować powołaniem przez Sąd innego biegłego, w konsekwencji czego doszło do bezpodstawnego uznania oskarżonego winnym dopuszczenia się zarzucanych mu oszustw;

8. obraży przepisów prawa procesowego, tj. art. 433 § 2 w zw. z art. 457 § 3 w zw. z art. 193 § 1 w zw. z art. 7 k.p.k., poprzez nierzetelne ustosunkowanie się przez Sąd odwoławczy do zarzutów zawartych w apelacji obrońcy dotyczących oceny wiarygodności zeznań świadka K. S. dotyczących rzekomego skłonienia świadka przez oskarżonego do przekazania oskarżonemu ok. 2004 roku znacznej

kwoty pieniężnej w celu pośredniczenia przez oskarżonego przy pozyskaniu dla świadka zatrudnienia w Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, pomimo, iż przedmiotowe zeznania pokrzywdzonego w części, w której K. S. zeznał, iż razem z oskarżonym udał się do siedziby ABW, w której pokrzywdzony miał wypełniać testy psychologiczne dotyczące rekrutacji, po pierwsze nie zostały poparte jakimkolwiek wiarygodnym środkiem dowodowym, ponadto są one sprzeczne z zasadami doświadczenia życiowego, bowiem niemożliwym jest, aby osoby niezwiązane ze służbami dostały się do siedziby ABW, po drugie przedmiotowe ustalenia faktyczne Sądu (które obrona kwestionuje) świadczą jednak o tym, iż oskarżony podjął się działań mających na celu pomóc pokrzywdzonemu w uzyskaniu zatrudnienia w przedmiotowej instytucji, zatem uznając przedmiotowe ustalenia faktyczne za prawidłowe, nie sposób uznać, aby oskarżony dopuścił się wobec K. S. popełnienia czynu zarzucanego oskarżonemu w pkt 2 części wstępnej wyroku Sądu Rejonowego w Z., w związku z pomocą uzyskania zatrudnienia w Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, czego Sąd odwoławczy zupełnie nie dostrzegł, a co bez wątpienia mogło mieć istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, bowiem skutkowało uznaniem oskarżonego winnym popełnienia przestępstwa pomimo niewykazania oskarżonemu w sposób nie budzący wątpliwości wypełnienia wobec K. S. wszystkich znamion stypizowanego w art. 286 § 1 k.k. czynu;

9. obraży prawa materialnego, tj. art. 64 § 2 k.k., poprzez przyjęcie przez Sądy obu instancji w kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu w pkt I części dyspozytywnej wyroku Sądu pierwszej instancji działania w warunkach recydywy wielokrotnej, w sytuacji gdy z prawidłowych ustaleń taktycznych sprawy wynika, że w chwili wyrokowania uprzednie skazania oskarżonego uległy zatarciu,

Ponadto podniósł zarzut rażącej niewspółmierności kary, poprzez orzeczenie kar jednostkowych za przypisane oskarżonemu przestępstwa w wymiarze 2 lat pozbawienia wolności i roku pozbawienia wolności i w konsekwencji powyższych kary łącznej 2 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności, będącej następstwem przyjęcia, że tylko kara wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania i w wymierzonej przez Sąd wysokości będzie karą adekwatną do wagi i społecznej szkodliwości popełnionych przez oskarżonego przestępstw i nienadaniu

okolicznościom łagodzącym należytej wagi, w sytuacji gdy okoliczności popełnienia czynu, jak również warunki osobiste oskarżonego wskazują, że wymierzona oskarżonemu kara pozbawienia wolności jawi się jako rażąco surowa.

Na podstawie tak sformułowanych zarzutów autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze w całości oraz uniewinnienie oskarżonego od stawianych mu zarzutów, ewentualnie o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego w Z. i uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanych mu czynów, ewentualnie – z ostrożności procesowej – uchylenie w całości zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego w Z. oraz przekazanie temu Sądowi sprawy do ponownego rozpoznania.

Prokurator w odpowiedzi na kasację, wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja jest bezzasadna w oczywistym stopniu, co uprawniało do jej oddalenia na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Na wstępie należy wskazać na kwestie podstawowe, a mianowicie na to, że zgodnie z art. 523 § 1 k.p.k. w kasacji niedopuszczalne jest kwestionowanie wprost ustaleń faktycznych, ani podnoszenie zarzutu niewspółmierności kary. W kasacji można podnosić jedynie zarzuty rażącego naruszenia prawa materialnego lub procesowego – i to pod warunkiem – że mogło to mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego kasacją wyroku sądu odwoławczego.

Po wtóre, zarzut obrazy prawa materialnego można skutecznie podnosić – co do zasady – jedynie wówczas, gdy nie kwestionuje się ustaleń faktycznych, jakie w danej sprawie zostały poczynione. Jest to zresztą rzecz oczywista, albowiem do błędnie ustalonego stanu faktycznego nie sposób prawidłowo i zasadnie zastosować przepis prawa materialnego.

Jeżeli zatem w przedmiotowej sprawie w zakresie wszystkich przypisanych skazanemu czynów ustalono m.in. – a co wynika wprost z sentencji prawomocnego

wyroku – że skazany doprowadził (lub też usiłował doprowadzić) pokrzywdzonych do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, poprzez wprowadzenie ich w błąd i czyniąc sobie z tego stałe źródło dochodu, to o żadnej obrazie przepisu prawa materialnego, tj. art. 286 § 1 k.k. mowy być nie może, albowiem tego rodzaju zachowanie w pełni wyczerpuje znamiona przestępstwa w tym przepisie opisanego. Gdyby natomiast skarżący chciał w kasacji wykazać, że w zachowaniu skazanego nie sposób doszukać się wypełnienia znamion przestępstwa z art. 286 § 1 k.k., to wówczas należałoby podnieść zarzuty takiej obrazu prawa procesowego, której rezultatem byłyby błędne ustalenia faktyczne, stanowiące podstawę rozstrzygnięcia orzekających w sprawie sądów, ale w omawianej kasacji tego nie uczyniono.

Odnosząc się do dwóch pierwszych zarzutów należy stwierdzić, że – wbrew temu, co podnosi obrońca skazanego – nie doszło do obrazu art. 286 § 1 k.k. – błędu subsumcyjnego w zakresie znamienia czynności wykonawczej oszustwa. Jak bowiem wynika z poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych, we wszystkich przypisanych skazanemu występkach doprowadzenie do niekorzystnego rozporządzenia mieniem polegało na zapłacie przez pokrzywdzonych kwot w związku z zawarciem umów z firmą „Centrum [...]” w sytuacji, gdy podmiot ten w istocie nie zrealizował i nie był w stanie zrealizować szkoleń specjalistycznych, które były przedmiotem ww. umów. Nie dysponował on bowiem odpowiednimi warunkami technicznymi ani nie zatrudniał instruktorów odpowiednich specjalności, a sam skazany dysponował jedynie uprawnieniami, które pozwalały na prowadzeniu szkoleń z walki wręcz, walk miejskich i w zakresie używania pałki wielozadaniowej (TONFA). Jak wskazał Sąd pierwszej instancji, spotkania organizowane przez skazanego nie były szkoleniami, lecz wyjazdami rekreacyjnymi. Czynności skazanego były iluzoryczne i miały na celu stworzyć pozór prowadzenia specjalistycznych szkoleń. Faktycznie takimi jednak nie były i nie stanowiły realizacji zawartych umów. W świetle powyższego stanu faktycznego oczywiste jest to, że pokrzywdzeni nie uzyskali świadczenia, za które zapłacili, a zatem ponieśli szkodę majątkową. Bez znaczenia dla kwestii wyczerpania omawianego znamienia jest to, czy w związku z niewykonaniem zobowiązań przez „C [...]” pokrzywdzeni wytoczyli powództwo cywilne. To, czy oskarżony obejmował swoim zamiarem znamienia niekorzystnego rozporządzenia mieniem przez pokrzywdzonych stanowi

domenę ustaleń faktycznych i co do zasady nie może być kwestionowane w postępowaniu kasacyjnym, zwłaszcza w ramach zarzutu obrazu prawa materialnego, który może być podnoszony jedynie w sytuacji niekwestionowania relewantnych dla danego przestępstwa ustaleń faktycznych.

Jeśli chodzi o kolejny zarzut, w którym zaakcentowano inny aspekt, mający świadczyć o obrazie art. 286 § 1 k.k., to stanowi on w istocie powtórzenie zarzutu z apelacji, do którego odniósł się Sąd odwoławczy. Trafnie wskazał, że przedsiębiorca, który prowadzi działalność w zakresie szkoleń nie musi posiadać uprawnień czy też kompetencji do przeprowadzenia szkoleń w oferowanym przez siebie zakresie. Rzecz jednak w tym, że – jak już wspomniano – skazany nie tylko sam, nie posiadał stosownych uprawnień, ale też – w ramach prowadzonej działalności – nie nawiązał współpracy z osobami, które posiadałyby odpowiednie kwalifikacje do realizacji oferowanych przez niego szkoleń specjalistycznych, co biorąc pod uwagę całokształt oszukańczych zabiegów skazanego, zwłaszcza co do prezentowania własnej osoby, jak i obszaru działalności i rangi „C [...]”, nie pozostawia wątpliwości co do przestępnego charakteru aktywności skazanego.

Jeśli chodzi o trzy kolejne zarzuty dotyczące wspólnego zagadnienia – jakości kontroli instancyjnej w zakresie rozpoznania części apelacji, w której zakwestionowano opinię biegłego R. M., to wbrew temu, na co wskazuje obrońca skazanego – Sąd odwoławczy odniósł się do tego zagadnienia. Przyznając rację skarżącemu, że opinia wydana przez biegłego w oparciu wyłącznie o akt oskarżenia nie mogłaby stanowić podstawy ustaleń faktycznych, jednakże podkreślił przy tym, iż opinia R. M. została wykorzystana przez Sąd Rejonowy jedynie w zakresie oceny kompetencji oskarżonego do prowadzenia określonych szkoleń zgodnie z przedstawioną przez niego linią obrony, jak i dla oceny wytworzonej przez niego dokumentacji w związku ze szkoleniem. Zagadnienia te mają zresztą charakter drugorzędny i nie podważają zasadniczych ustaleń co do przestępnego charakteru aktywności skazanego wynikających z całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Nawet gdyby hipotetycznie skazany posiadał uprawnienia i kompetencje do prowadzenia oferowanych przez siebie szkoleń, to jego zachowanie w toku zdarzeń będących przedmiotem

postępowania – zwłaszcza wprowadzanie pokrzywdzonych w błąd za pomocą licznych oszukańczych zabiegów, niewywiązanie się z przyjętych zobowiązań, wysokość i forma rozliczeń – nie pozostawiają wątpliwości co do popełnienia przez skazanego przestępstw określonych w art. 286 § 1 k.k.

Zarzut dotyczący wadliwej kontroli instancyjnej w zakresie weryfikacji oceny wiarygodności dowodu z zeznań K. S. co do przestępstwa z art. 230 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. stanowi w istocie polemikę z oceną tego dowodu przeprowadzoną przez Sąd pierwszej instancji poprzez kwestionowanie ustaleń faktycznych i jako takie nie wpisuje się w podniesiony w tej części kasacji zarzut obrazy art. 433 § 2 k.p.k., ani też art. 7 k.p.k., skoro Sąd odwoławczy nie dokonywał własnych ustaleń faktycznych. Autor kasacji nie wykazał wadliwości stanowiska Sądu odwoławczego w zakresie odniesienia się do argumentacji wyrażonej w apelacji, lecz wskazał na okoliczności faktyczne i wyraził pogląd, że: „z przedmiotowych ustaleń faktycznych (kwestionowanych przez obronę) wynika, że oskarżony podejmował działania mające na celu pomóc K.S. z uzyskaniem rzeczonego zatrudnienia” (tj. w ABW – dop. SN, s. 19 kasacji).

Przedostatni zarzut kasacji wynika z błędu autora kasacji, który wadliwe lub zbyt pobieżnie odczytał wyrok Sądu pierwszej instancji. Sąd ten przypisał skazanemu przestępstwa oszustwa stwierdzając, że uczynił sobie z nich stałe źródło dochodu, czego rezultatem było wskazanie w podstawie prawnej skazania (uznania winy) oraz wymiaru kary na art. 65 § 1 k.k. W żadnym miejscu Sądy nie przyjęły, że skazany przestępstw tych dopuścił się „działając w warunkach recydywy wielokrotnej”. Jedynie w podstawach wymiaru kar jednostkowych Sąd – obok innych przepisów (w tym art. 286 § 1 k.k. i art. 65 § 1 k.k.) – przywołał zasadnie także przepis art. 64 § 2 k.k. Zgodnie bowiem z brzmieniem art. 65 § 1 k.k. „przepisy dotyczące wymiaru kary, środków karnych oraz środków związanych z poddaniem sprawcy próbie, przewidziane wobec sprawcy określonego w art. 64 § 2, stosuje się także do sprawcy, który z popełnienia przestępstwa uczynił sobie stałe źródło dochodu”.

Oczywiście chybiony jest również zarzut rażącej niewspółmierności kary, który nie został powiązany z jakimkolwiek zarzutem obrazy przepisów prawa, co

lokuje tę część kasacji na granicy jej dopuszczalności w świetle treści art. 523 § 1 zd. II k.p.k. (kasacja nie może być wniesiona wyłącznie z powodu niewspółmierności kary). Dla skuteczności takiego zarzutu niezbędne byłoby wykazanie, że przy kształtowaniu wymiaru kary orzekające w sprawie sądy dopuściły się rażącej obrazu prawa (za wyjątkiem przepisów mających charakter fakultatywny oraz tych, dotyczących dyrektyw wymiaru kary, które pozostawiają wymiar kary swobodnemu uznaniu sędziowskiemu).

Z względów Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu, na podstawie art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k. kosztami procesu w postępowaniu kasacyjnym obciążając skazanego.

I.n
ał